

Aan het Nederlands Jeugd Instituut
t.a.v. mevrouw Rijbroek
Postbus 19221
3501 DE Utrecht

11 mei 2020

Betreft NJI Rapport: "Samen werken aan feitenonderzoek"

Een studie naar verbeterpunten voor participatie, kwaliteit van feitenonderzoek en rapportage
Reactie van Peter Tromp, Desiree van Doremalen, Vera Hooglugt, en Daniël de Jong.

Geachte mevrouw Rijbroek,

Vorig jaar mei heeft u, volgens een voor ons onbegrijpelijke procedure, een aantal partijen uitgenodigd om te praten over "verbeterpunten voor participatie, kwaliteit van feitenonderzoek en rapportage" in de jeugdzorg (de zgn. "focusgroepen").

Reeds bij aanvang van het onderzoek werd duidelijk, dat alle procedurele regels voor objectief onderzoek werden geschonden. Wij hebben u hiervan reeds op de hoogte middels onze brieven d.d. 8, 10, en 16 mei, alsmede onze brief van 6 september 2019. Alle brieven zijn inhoudelijk genegeerd.

Over de inhoud en kwaliteit van de bijeenkomsten waren de meest gebezigde termen: infantiel, irrelevant, en onprofessioneel. Nog veel erger vinden wij, dat tijdens de sessies diverse mensen werden genegeerd, en ongewenste meningen, vragen en verzoeken gewoonweg werden afgekapt. Ook een van de weinige jongeren heeft het geheel als uitermate teleurstellend ervaren. Na onze gezamenlijke initiële inhoudelijk reactie hieronder, staat zijn zeer persoonlijke en glasheldere reactie.

Dan het Rapport zelf. Ondanks herhaalde verzoeken heeft u tot op het laatste moment gewacht met het verspreiden van het concept. Daarna heeft u de participanten slecht 7 dagen de tijd gegeven om het van commentaar te voorzien. Wij hebben als SamenwerkingsVerband aangegeven, dat wij rapporten op zorgvuldige wijze van commentaar willen voorzien, en dat is op deze korte termijn volstrekt onmogelijk. Wij zijn net als anderen van mening, dat de inhoud van de focusgroepen nauwelijks herkenbaar is in het Rapport, en dat naar conclusies is toegeschreven. Tot slot constateren wij, dat het Rapport geen rekening houdt met de verschillen in context en settings tussen (vecht)scheidingszaken en beschermingszaken: zie hieronder.

Vanwege de absurde tijdsdruk doen wij u deze brief en de korte opmerkingen m.b.t. de conclusies bij de diverse hoofdstukken toekomen als onze initiële reactie. Wij zullen binnen een redelijke termijn een volledige reactie geven op het gehele Rapport. Onze voorlopige conclusie zijn: (1) dat gevolgde procedures dermate bedenkelijk waren, dat de uitkomsten van het Rapport onbetrouwbaar zijn en de integriteit van de onderzoekers in twijfel moet worden getrokken; (2) dat pijnpunten niet benoemd mochten worden, waardoor lessen ook moeilijk getrokken konden worden;; (3) dat geen nieuwe voorstellen tot verbetering voortvloeien uit dit onderzoek/Rapport.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Alfred Groenen'.

Alfred Groenen
06-83195349 / agroenen@gmail.com

Namens Daniël de Jong en het SamenwerkingsVerband van Ouders met Jeugdzorg:

- Belangenvereniging IKZ, t.a.v. mevr **Vera Hooglugt** (voorz.), info@bvikz.nl;
- Coöperatie Ouderkracht voor 't Kind, mevr **D. v Doremalen**, Weerdsingel OZ 31, 3514 AB Utrecht;
- Stichting ècht Scheiden Zonder Schade, secretariaat@herkenouderverstoting.nl;
- Stichting KOG, t.a.v. secretariaat KOG, Koninginneweg 90, 2012 GR Haarlem, kog@upcmail.nl;
- Stichting Vader Kennis Centrum, **Peter Tromp**, secretariaat@vaderkenniscentrum.nl

Initiële reactie m.b.t. de conclusies bij de diverse hoofdstukken van het rapport “Samen werken aan feitenonderzoek” (hierna: “het Rapport”)

Algemene opmerking

Helaas wordt bij de opzet en structuur van het Rapport geen rekening gehouden met de verschillen in context en settings tussen (vecht)scheidingszaken (de zogenaamde “omgangs-ots-en”) en beschermingszaken (waarbij onderlinge conflicten tussen beide ouders juist veel minder een centrale rol spelen). Feitenonderzoek heeft in beide settings een fundamenteel ander karakter en behoeft en verdient een eigen behandeling. Omdat dit heldere onderscheid in dit Rapport ontbreekt komen een aantal aspecten die cruciaal zijn bij (vecht)scheidingszaken maar veel minder belangrijk zijn bij beschermingszaken (zoals de noodzaak tot ‘Onafhankelijkheid, meerpartijdigheid of meervoudige partijdigheid’ van professionals -pag. 31-, ongegronde en valse beweringen en beschuldigingen door met elkaar conflicterende ouders na scheiding -pag. 15-, en de ‘achterstelling van vaders’ en uitwonende ouders na scheiding door professionals -pag. 15-) slechts ongeordend en zonder context terug in het Rapport. Daarnaast hebben een aantal andere centrale en belangrijke aspecten van feitenonderzoek bij (vecht)scheidingszaken die tijdens de focusgroepen naar voren zijn gebracht (zoals bijvoorbeeld omgaan met processen van ‘ouderverstoting’ en het beschermen van de contacten en relaties tussen kinderen en hun beide ouders tegen de ongeoorloofde inmenging van verblijfsouders) in het Rapport zelfs helemaal geen aandacht gekregen. Dit zijn belangrijke tekortkomingen in het Rapport.

Hfd 2: De Beleving van het feitenonderzoek

(1) *“Veel cliëntenervareninaanrakingkomenmetfeitenonderzoekalsbedreigend”*

SWV: Nee, cliënten vinden (a) de weigering van alle Ketenpartners om aan (adequaat) feitenonderzoek te doen, en (b) de wijze waarop Ketenpartners in hun rapportages feiten, meningen en percepties door elkaar gebruiken, als bedreigend.

(2) *“De stressreacties beïnvloeden de hulpverleningsrelatie van begin tot eind”*

SWV: De stressreacties worden voornamelijk veroorzaakt door de acties van de Ketenpartners zoals hierboven omschreven bij opmerking (1). Hierdoor wordt de rest van het betoog/conclusie ongeloofwaardig.

(3) *“Het onderzoek moet zoveel mogelijk objectief, eerlijk en toetsbaar zijn en op zoek gaan naar de werkelijkheid. Daarbij is het [SWV: adequaat feiten-]onderzoek complex, vraagt het om samenwerken en goed luisteren, een open houding, participatie, navragen/uitvragen en feiten goed checken”*

SWV: Met deze eindconclusie is het SWV wel akkoord.

Hfd 3: Meedoen aan Feitenonderzoek

(4) *“Uit onderzoek weten we dat participatief werken de effectiviteit van de hulp vergroot.”*

SWV: hier zijn we het mee eens. Helaas ontbreekt de objectieve constatering dat de gehele jeugdzorgketen deze “participatie” als onwenselijk van de hand wijst, en al hun procedures erop gericht zijn om ouders/jeugdigen niet te laten participeren in het besluitvormingsproces.

Hfd 4: Uitdagingen in de samenwerking

(5) *“Samenwerken in het feitenonderzoek kan om veel redenen stagneren en dat vraagt extra aandacht van de cliënt en de professional.”*

SWV: Hier zijn wij het absoluut niet mee eens. In het gedwongen kader worden de interacties vrijwel uitsluitend bepaald door de houding van de jeugdzorgmedewerkers en de procedures van de GI's en de Raad. Beide zijn er veelal op gericht om ouders niet (op gelijkwaardige) wijze in het besluitvormingsproces te betrekken en (adequaat) feitenonderzoek te beletten en/of te beperken.

(6) *“De basisattitude van de professional komt hier als belangrijk aandachtspunt naar voren, in de vorm van gelijkwaardigheid, samenwerking, transparantie, duidelijkheid en goede communicatievaardigheden.”*

SWV: deze “basisattitude” wordt door ouders als decennia lang gevraagd, doch is door de Ketenpartners altijd geweigerd.

(7) *“De cliënt zou hier best regie in mogen nemen, aldus professionals”*

SWV: totale onzin! De procedures van de Ketenpartners vormen de grootste belemmering voor participaties. Bijvoorbeeld: vrijwel alle Ketenpartners (proberen om cliënten te) verbieden het maken van opnames van gesprekken, terwijl je wettelijk zelfs het recht hebt om gesprekken waaraan jezelf deel neemt op te nemen. Als alternatief proberen Ketenpartners om cliënten te dwingen om verklaringen te ondertekenen waarin ze afzien van hun recht om zelfs transcripts van de opnames te gebruiken bij klachtenprocedures en/of gerechtelijke procedures. Dit is het gedrag van jeugdzorgprofessionals en hun werkgevers die veel te verbergen hebben.

(8) *“Een gezamenlijke visie op het probleem en het plan van aanpak, goede informatie over rechten en plichten van de cliënt, en de mogelijkheid van aanwezigheid van een vertrouwenspersoon kunnen helpen”*

SWV: wij zijn het met al deze suggesties eens, maar kunnen helaas honderden concrete voorbeelden noemen waarin jeugdzorgprofessionals en hun werkgevers deze suggesties tot verbetering van participatie expliciet weigeren. Enige vorm van zelfreflectie ontbreekt aan de kant van de Ketenpartners.

(9) *“Zo kunnen zowel cliënt als professional ingrijpen, voordat de samenwerkingsrelatie verder verslechtert of een gesprek escaleert”*

SWV: Ook hier zijn we het mee eens, echter: in veel gevallen laat de professional de samenwerkingsrelatie bewust verslechteren met de ouder die ze willen buitensluiten (als de moeilijke ouder). Escalatie tijdens een gesprek wordt vaak direct veroorzaakt door een bewust provocerende opmerking van de jeugdzorgmedewerker. Dat is helaas de realiteit.

(10) *“Het bovenstaande moet worden gezien in de context van het gedwongen kader, waarin de ongelijkwaardigheid die cliënten ervaren een drempel is om inderdaad de regie te nemen en zich open en kwetsbaar op te stellen.”*

SWV: Ook hier zijn we het mee eens. Sterker nog: ouders worden niet zelden/vaak bedreigd met potentiële stappen van de jeugdzorgmedewerkers (zoals een schriftelijke aanwijzing of het doen van een verzoek tot ontheffing uit ouderlijk gezag), om onredelijke eisen aan ouders op te dringen. Deze vorm van chantage door jeugdzorgmedewerkers gebeurt alsdan geheel bewust.

Hfd 5: Feitenonderzoek en rapportage

(11) *“De focusgroepen laten zien dat als men vraagt naar concrete succesfactoren om de kwaliteit van feitenonderzoek en rapportage te verbeteren, 'beter samenwerken' met stip op nummer één staat.”*

SWV: wij zijn het hiermee volstrekt oneens. Door de participanten te DWINGEN om allen maar succesfactoren te benoemen, maak je ouders monddood, en voorkom je dat de echte pijnpunten (totale tegenwerking van de ketenpartners) daadwerkelijk besproken worden.

(12) *“Dit geldt ook voor een scheiding van feiten, meningen en interpretaties, die alle goed onderbouwd zijn, aangevuld met bronvermelding. Er zou meer aandacht moeten zijn voor de krachten en positieve factoren binnen het gezin.”*

SWV: wij zijn het hiermee eens, maar uit alles blijkt dat de ketenpartners dit absoluut weigeren. Als gevolg van de wijze waarop de focusgroepen waren georganiseerd konden/mochten de problemen niet worden benoemd, en kon er dus (wederom) niet gezocht worden naar oplossingen.

(13) *“Op het gebied van de rapportage pleit men voor een actueel dossier, waarin tussentijdse verbeteringen van het gezin zichtbaar zijn en een focus op de zorgen die zich in het heden afspelen. Een suggestie is om rapportageformats eens kritisch onder de loep te nemen en de rapportage te starten met de meest actuele informatie. Taalgebruik en schrijfstijl kunnen ook vaak beter en ervaringsdeskundigen zouden ingezet kunnen worden om mee te lezen.”*

SWV: (1) zie onze opmerking bij ad.12; (2) Op het gebied van de rapportage moet gesteld worden, dat de ketenpartners bewust en centraal geleidt, de opstelling van objectieve dossiers alsmede het inzage recht en recht van kopie frustreren. Dit is o.a. gebeurd door het vervangen van contactjournaals door nietszeggende logboeken.

(14) *“Tot slot vindt men dat het kind centraler moet staan in de rapportage en dat men een speciale kindrapportage moet maken”*

SWV: Dit is gewoon een ondoordacht proefballonnetje van de onderzoeker. Ook nu al moet het kind centraal staan in de rapportages, maar dat “men” van mening is, dat “een speciale kindrapportage” gemaakt zou moeten worden, is vooralsnog uitsluitend de mening van de onderzoeker die hiermee puur haar eigen mening geeft. Deze mening is niet onderbouwd en wordt ook door vrijwel niemand gedeeld.

(15) *“Bovenstaande is bereikbaar door betere scholing en training van professionals, op zowel vaktechnisch als communicatief gebied. Een effectieve stroomlijning tussen VT, RvdK en het OM zou volgens sommigen bereikt kunnen worden door de partijen onder één dak te brengen. Het oplossen van personele problemen kan zorgen voor meer continuïteit en kwalitatief beter feitenonderzoek”*

SWV: Dit zijn niet de belangrijkste redenen voor slechte rapportages / (adequaat) feitenonderzoek. Als gevolg van het gestuurde onderzoeks concept mochten de hoofdoorzaken niet benoemd worden: slechte wetgeving (geen duidelijke verplichting tot het uitvoeren van AFO, en het volstrekt ontbreken van enig sanctie op het niet naleven van een wettelijke verplichting tot het uitvoeren van AFO), weigering van de ketenpartners om AFO uit te voeren, en gebrek aan relevante kennis en competenties bij de jeugdzorgmedewerkers.

Dat e.e.a. bereikt zou kunnen worden (volgens “sommigen”?) door de Ketenpartners *“onder één dak te brengen”* wordt door ons bestreden. Dit zal het groepsdenken binnen de Ketenpartners, alsmede het kopieëren & plakken van ondeugdelijk rapportages allen maar versterken.

(16) *“Als het gaat om de ontwikkeling van een richtlijn is de algemene tendens dat er niet zozeer behoefte is aan een nieuwe richtlijn, als wel aan een doorontwikkeling van de bestaande richtlijnen”*

SWV: het gaat dan hier toch zeker om een “algemene tendens” binnen de groep van ketenpartners, maar expliciet niet de mening van ouders/jeugdigen. Wij zijn van mening dat wettelijke verplichte richtlijnen / normenkaders de enige manier is om ketenpartners te dwingen te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen onder artikel 3.3 Jeugdwet. Daarnaast kan van het “doorontwikkelen” van richtlijnen geen sprake zijn, aangezien geen der Ketenpartners (openlijk en transparant) richtlijnen heeft voor het uitvoeren van AFO, simpelweg omdat met dat niet als onderdeel van hun takenpakket ziet: de beruchte weigering om AFO uit te voeren.

EINDCONCLUSIES

(17) *“is het NJI gevraagd onderzoek te doen naar mogelijkheden om het feitenonderzoek te verbeteren.”*

SWV: Dit was een totaal overbodige opgave, die ook nog eens extreem slecht is uitgevoerd. Ten eerste heeft het LOC deze opdracht reeds in 2016-2018 uitgevoerd. Alhoewel het LOC (als belangenbehartiger van een grote groep ZZP-ers) deze opdracht bewust heeft laten ontsporen, zijn voor participanten vele goede suggesties naar voren gebracht. Het LOC heeft deze goede en constructieve suggesties onvoldoende over het voetlichte gebracht bij haar opdrachtgevers, in ruil voor de toezegging van toekomstige subsidies. Zo wordt het verdienmodel van de Ketenpartners (en de ZZP-ers van het LOC) kunstmatig in stand gehouden. Het NJI is dan ook, in ruil voor een subsidie, door de landelijk coördinator (en vertegenwoordigster van de Ketenpartners) puur en alleen gebruikt als een verdragingsstechniek.

Alle relevante verbeteringen m.b.t. adequaat feitenonderzoek zijn samengevat in ons Alternatieve Verbeterplan Feitendonderzoek, dat op 14 juni 2018 aan de Tweede Kamer is aangeboden.

(18) *“De opdracht was goede en minder goede voorbeelden te beschrijven van:” vier onderwerpen.*

SWV: Voor alle vier de onderwerpen geldt, dat de ketenpartners er pertinent TEGEN zijn, en/of een zeer slechte reputatie hebben bij het implementeren ervan. Door de vraagstelling (noem “goede en minder goede voorbeelden”) heeft de opdrachtgever (en de zogenaamde onderzoeker) elke voor ouders/jeugdigen relevante discussie de kop ingedrukt. Elke vorm van kritiek op het handelen van de gezamenlijke Ketenpartners was absoluut verboden en werd onmiddellijk afgekapt. Jammer, want m.b.t. alle vier de onderwerpen bestaan vrijwel geen “goede en minder goede” voorbeelden. Ouders en jeugdigen worden al decennia geteisterd door wanprestaties van de Ketenpartners op alle vier de terreinen. Daarnaast is het jammer, omdat van de vele fouten veel meer valt te leren. Een gemiste kans dus. Wij nemen aan dat dit bewust zo is afgesproken tussen de Ketenpartners (inclusief het LOC) en de onderzoekster.

(19) *“Minder uitgesproken zijn de deelnemers aan de focusgroepen over de vraag of er een standaard richtlijn voor feitenonderzoek nodig is. Dit komt overeen met de bevindingen in de studie 'De wettelijke kaders van de jeugdbescherming' (Van den Bosch & Rijbroek, 2020), die concludeert dat doorontwikkeling van het feitenonderzoek wenselijk is, en dat gaandeweg bekeken moet worden of die doorontwikkeling moet leiden tot een normenkader.”*

SWV: Dit is UITSLUITEND de mening van de collectieve Ketenpartners die adequaat feitenonderzoek al decennia afhouden. ALLE ouders zijn voorstander van normenkaders voor afdwingbaar AFO. De verwijzing door mevrouw Rijbroek naar door haarzelf en de heer Van den Bosch recent uitgevoerd

pseudo-onderzoek is bizar. Het Rapport van de heer Van den Bosch is even onzorgvuldig uitgevoerd als het onderhavige onderzoek.

Gezien de vele misrepresentaties en onwaarheden in (de conclusies van) het gehele Rapport, alsmede de beschamende deadline die participanten hebben gekregen om kanttekeningen te plaatsen bij dit subjectieve (en door Ketenpartners gestuurde) onderzoek, zien wij op dit moment af van het becommentariëren van de "Eindconclusies". In hoge mate zijn zij herhalingen van de conclusies aan het eind van de hoofdstukken, en/of verdere suggestieve opmerkingen van de onderzoekster en Ketenpartners.

Persoonlijke reactie van Daniël de Jong

Van: - - <daniel16@quicknet.nl>

Verzonden: Monday, May 11, 2020 11:48 PM

Aan: agroenen@gmail.com

Onderwerp: RE: Rapport feitenonderzoek

Ik heb deelgenomen aan dit onderzoek met de gedachte dat ik een bijdrage kon leveren aan het lastige onderwerp "Waarheidsvinding en feitenonderzoek"

Waar ik op stuiten was een amateuristische sfeer. Zonder proper debat en vol met allerlei drogredenen. Ik ben hier behoorlijk van geschrokken omdat ik er vanuit ging dat het hier om professionals ging. Het constant in herhaling moeten vallen, de vreemde sessie structuur(!), het voelde aan alsof ik tegen een muur aan het praten was in de brugklas. Of een totaal niet luisterend oor. Want ik kwam er niet overheen.

Ik kon amper geloven dat het hier om iets serieus leek te gaan. Dit is een uitermate belangrijke kwestie. Waar ik zelf veel mee van doen heb gehad. Echter voelde het alsof ik straal werd genegeerd. Toen het uiteindelijke rapport verscheen bleek dat dit inderdaad het geval was. En niet alleen ik. Het rapport sluit heel slecht aan op de input van de aanwezige. En zelfs, ook op de input van wat de "professionals" hebben gezegd.

Op het eerste blik lijkt het rapport 'mooi', maar al snel wordt duidelijk dat het inhoud mist. Veel mooie dure woorden die weinig te maken hadden met wat wij daar hebben besproken. Met niet eens slechte interpretaties van datgene wat wij hebben gezegd, maar vrijwel alles ontbrak in zijn totaliteit. Soms wordt zelfs het tegenovergestelde vermeld, van wat daadwerkelijk is besproken.

En dus werd helaas mijn plotselinge angst bevestigd.

Een angst die ik vooraf niet had. Ik ging met een positief gevoel dit traject in. En ben met een naar gevoel overgebleven. Hoe kan dit zo gebeuren? Voor mij is het echt een groot raadsel dat dit mogelijk is.

Is dit daadwerkelijk het niveau van zo een belangrijk overheids instituut? Waarom werd ik uitgenodigd als men vervolgens niet eens wilde luisteren.

Nog steeds denk ik dat zowel ik als vele andere belangrijke dingen te zeggen hebben. Waar iedereen wat aan heeft. Ik vind het jammer dat het zo negatief uit is gevallen. Ik wou dat ik positief kon zijn. Maar laten we feitelijk blijven.

Hoogachtend,

Daniël de Jong

* * * * *